

The Best Composition KCPE 2005

RABUKA HAWAACHI WAJA WAKE KAJU!
Shamsi lilikuwa likitua kitepetevu juu ya mani ya bitimaremba. Nayo yihii ya nargisi ilizagaa na kushamiri ungalidhani tuko katika janna isimuliwayo kuwa yaja. Kwa ikrari, mahuluki hawa ngalitazamia rangaito lobote kutokezea katika jioni njema kama hiyo. Nami nilikuwa katika pilkapilka na shamrashamra za kukiandaa chajio.

Mwia si mtonjo, ulikuwa umeiva na kuiviana na kilichosalca kilikuwa kukipakua na kula. Nilifanya hivyo halanhalan, nikatandika almari ili tute. Mimi na jamaa yangu tulibisimilahi kisha tukianza kukila chakula hicho kwa pupa ungalidhani majitu yalilonyimwa maakuli kwa mwia wa mfupa wa tembo kuoza na kuozeana maadamu ubao ulikuwa umetutunga si haba.

Kila adnasi alipokuwa keshapat uhondo wa chajio, tulielekea tanguroni kupanga mbavu madhali tulikuwa tumechoka tiki bin hai punda wa dobi

juu ya kitanda hicho kilichofarishiwa
matandiko ya mahameli.

Gonzi la pono lilinivaa ghafu
bin yuu falaula jeshi la usubi na
kuni elekeza kwenye mwaya wa
jinamizi. Baada ya kulala kwa muda
wa saa tatu hivi, niligutushwa toka
samadarini na michakacho karibu
na dirisha letu. Kelbu nao hawakuochwa
nyuma bimithili ya makoti ya
wazee ila walila kwa ushindani
kiasi cha kushabihiana na ile ya
waombolezaji katika matanga.

Wengine walibweka kana
kwamba wanajaliza mikarara ya nyimbo
ya nyimbo zisizo elweka kwa vile
nilikuwa mwoga lau ya kunguru,
nilinyatanyata nyatu nyatu na kwenda
jkeni. Nilitazama nje na lol Mabonge
ya watu yaliyoralia lebasini nyeusi
ti ti ti yalikuwa nje.

Jekejeke jembamba lilisalimu
amri ya mtiririko na kunitiririka kwa
michirizi michirizi na kwenda maji
ya endako. "Fungua mlango au tuuvunje"
Waliamuru kwa sauti kubwa ya radi
ha tambui chochote. Pindi tu, niliposikia
mrututu wa maneno haya, nilitamani
niwe na mbawa shaumu ya kipanga
ili niweze kupaa na kukwepa
mkukuru wa shida hiyo.

Aila yangu pia iligutuka toka
usingizini na kuniipata pale mlango.
Mapwagu hao walivunja mlango na
kujitoma manzili ni petu. Walikuwa wanene
wa jirim jirim waliakula wakashiba
ndi. Abu yangu aljaribu kuwapiga

lakini alivurumishwa simbwi masi
na kuanguka chini pul! Hasi tuliangua
kemi ambazo nusra ziwaamshe
manabii na mafarisayo toka mavani
mwa...

Jirani wetu walifika ghabalani
petu huku wamesheheni zana zao za
vita. Hapo ndipo nilingamua kuwa
wazee wa zama kongwe za mawe
hawakugeuka na kuwa wamba ngozi
walipadhukuru mithaki, "Mbitu ya
mgamba ikilia kuna jambo" Mapwagu
hao walipotaka nje, walipigwa kipopo
kiasi cha kusafirishwa jongameo papo
hapo pasi ya nauji wala matwana
... Nitishangaa nisineze kuamini
kuwa nitikuwa nimepuka hatari hiyo
Moyoni nilimshukuru Mungu kwa
kuniokoa

(Alama iliyotuzwa: 38)

Mwandishi huyu ameandika insha yake kwa kutumia lugha yenye utamu wa tamathali na semi. Ameipanga vizuri katika aya na sentensi ambazo zimeakifishwa vizuri. Hati yake ni nzuri na inapendeza hata kuisoma. Hata hivyo amefanya makosa hapa na pale ya sarufi na uakifishaji

Mfano:

- 'majitu yalilonyimwa' badala ya 'majitu yalionyimwa';
- Kutumia herufi kubwa badala ya ndogo

4.3 MAPENDEKEZO KWA WALIMU

- 4.3.1 Kiswahili kina vipengele vingi sana na ni vizuri. Mtafute vitabu ambavyo vinaeleza vipengele hivyo vizuri na kuvitumia kufundishia.
- 4.3.2 Sisitizieni wanafunzi kuwa wakijibu maswali ya vifungu hasa vile vyenye maswali 1 – 15 ni lazima wasome kifungu chote ili waweze kujibu maswali, wala wasijikite tu pale palipo na nambari iliyouliziwa swali.
- 4.3.3 Katika kifungu cha ufahamu muwafundishe kuwa maswali ambayo majibu yake hayapatikani moja kwa moja katika kifungu pia huulizwa, na muwasaidie kuweza kujibu maswali hayo. Hayo maswali huwa ni ya mbinu za tathmini na matumizi wala si ufahamu peke yake.
- 4.3.4 Fundisheni wanafunzi kuelewa mada ya insha na kutoa hoja nyingi juu ya mada hiyo na wala sio tu kutumia msamiati mwingi mwingi ambao hata baadhi ya nyakati unapoteza maana iliyokusudiwa, ama unatumika vibaya.